

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ФИНАНСИСКИТЕ ДРУШТВА(*)

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за финансиските друштва(*), што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 18 јули 2023 година.

Бр. 08-3790/1	Претседател на Република
18 јули 2023 година	Северна Македонија,
Скопје	Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р Talat Xhaferi, с.р.

ЗАКОН ЗА

ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ФИНАНСИСКИТЕ ДРУШТВА (*)

Член 1

Во Законот за финансиските друштва („Службен весник на Република Македонија” број 158/10, 53/11, 112/14, 153/15 и 23/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија” број 173/22), во член 2 во ставот (2) по зборот „друштва” се додаваат зборовите: „и законот кој ја регулира стечајната постапка”.

По ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) На договорите за потрошувачки кредит се применуваат одредбите од Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити, доколку со овој закон поинаку не е уредено.”.

Член 2

Во член 3 точката 2 се менува и гласи:

„Факторинг“ е финансиска активност во која, врз основа на договор склучен во писмена форма или во електронски облик, финансиското друштво (фактор) купува подобни побарувања на друго домашно или странско правно лице (отстапувач);

По точката 2 се додаваат осум нови точки 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10, кои гласат:

„3. „Подобни побарувања“ се постојни, недостасани и/или идни целосни или делумни краткорочни парични побарувања, кои произлегуваат од основниот договор склучен меѓу отстапувачот и должникот за купопродажба на стоки и/или услуги или издадените фактури во случај на обратен факторинг;

4. „Краткорочни побарувања“ се парични побарувања кои доспеваат за плаќање во рок од една година од датумот на продажба на стоките и/или услугите, дефинирани со договорот за купопродажба на стоки и/или услуги или издадените фактури во случај на обратен факторинг;

5. „Договорни страни“ се лицата кои го склучуваат договорот за факторинг и тоа: отстапувачот, факторот и должникот;

*

Со овој закон се врши усогласување со Регулативата (ЕУ) бр. 910/2014 на Европскиот парламент и на Советот од 23 јули 2014 година за електронска идентификација и доверливи услуги за електронски трансакции на внатрешниот пазар и за укинување на Директива 1999/93/ЕЗ (CELEX бр. 32014R0910).

6. „Отстапувач“ е трговско друштво или трговец – поединец, основани во согласност со Законот за трговските друштва, физички и правни лица кои вршат профитна дејност и се регистрирани во согласност со закон, односно странски физички или правни лица регистрирани во согласност со прописите на земјата каде што се основани кои на факторот му продаваат подобно побарување;

7. „Фактор“ е финансиското друштво кое купува подобно побарување врз основа на договор за факторинг;

8. „Должник“ е трговско друштво или трговец – поединец, основани во согласност со Законот за трговските друштва, физички и правни лица кои вршат профитна дејност и се регистрирани во согласност со закон, односно странски физички и правни лица регистрирани во согласност со прописите на земјата каде што се основани, кој има долг кон отстапувачот врз основа на основниот договор за купопродажба на стоки и/или услуги, или издадените фактури, во случај на обратен факторинг;

9. „Репутација“ е чесност, компетентност, работливост и поседување личен интегритет, кои даваат сигурност дека лицето нема да влијае во насока на загрозување на стабилноста и сигурноста на финансиското друштво и нарушување на угледот и довербата на финансиското друштво;

10. „Соработник“ е физичко лице, коешто заедно со друго физичко лице кое има намера да основа финансиско друштво или заедно со физичко лице кое е предложено за член на орган на управување на финансиско друштво, директно или индиректно и/или преку договор, остварува контрола врз домашно или врз странско трговско друштво.”.

Во точката 3, која станува точка 11 зборовите: „и/или“ се заменуваат со зборовите: „или заедно со камата и”. Точката 4 станува точка 12. Точката 5 која станува точка 13 се брише.

Член 3

Во член 4 во ставот (1) зборовите: „може да врши една или повеќе“ се заменуваат со зборовите: „врши најмалку една”, а точката 2) се брише. По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи: „(3) Финансиското друштво ги врши финансиските активности од ставот (1) на овој член во најмалку една деловна просторија.”.

Член 4

Во член 5 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи: „(3) Трговско друштво кое поседува лиценца за приредување игри на среќа издадена во согласност со Законот за игрите на среќа и за забавните игри, не смее да биде кредитен посредник на финансиско друштво.”.

Член 5

Во член 6 ставот (2) се менува и гласи: „Зборовите „финансиско друштво“ и „факторинг“ или од нив изведени зборови не смеат да се употребуваат во името на трговско друштво или друго правно лице кое нема дозвола за основање и работа издадена во согласност со овој закон.”.

Член 6

Во член 7 во ставот (2) бројот „6.000.000“ се заменува со бројот „30.000.000“. Во ставот (3) зборовите: „облик и да бидат уплатени во целост“ се заменуваат со зборовите: „облик, да бидат уплатени во целост и не смеат да потекнуваат од заеми и/или кредити.“.

Член 7

Во член 8 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) За добивање дозвола за основање и работа на финансиско друштво се плаќа надоместок во износ од 600.000 денари.“.

Во ставот (3), кој станува став (4) во точката 2) зборот „име“ се заменува со зборот „назив“.

Во точката 3) зборовите: „носител на платен промет“ се заменуваат со зборовите: „банка со седиште во Република Северна Македонија“.

По точката 5) се додава нова точка 6), која гласи:

„6) доказ дека основачот не е осуден со правосилна судска пресуда за кривично дело со безусловна казна затвор од најмалку шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата;“.

Точките 6), 7), 8), 9) и 10) стануваат точки 7), 8), 9), 10) и 11).

Точката 11), која станува точка 12) се менува и гласи:

„12) воспоставени правила и процедури за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање тероризам согласно со прописите за спречување перење пари и финансирање тероризам и“.

Точката 12), која станува точка 13) се менува и гласи:

„13) доказ за уплатен надоместок за добивање дозвола за основање и работа.“.

Во ставот (4), кој станува став (5), во точката 2) по зборот „состојба“ се додаваат зборовите: „издадена од Централниот регистар на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Централен регистар).“.

Во точката 3) зборовите: „последната деловна година“ се заменуваат со зборовите: „последните две години“.

Во ставот (5), кој станува став (6), во точката 2) зборовите: „последната година“ се заменуваат со зборовите: „последните две години“, а во точката 3) зборовите: „ставот (4)“ се заменуваат со зборовите: „ставот (5)“.

По ставот (6) се додаваат два нови става (7) и (8), кои гласат:

„(7) Основач на финансиско друштво од ставовите (4), (5) и (6) на овој член не може да биде лице кое не поседува репутација, со што може да биде загрозено сигурното и стабилното работење на финансиското друштво.

(8) Основачот на финансиското друштво не го исполнува условот за репутација од ставот (7) на овој член и доколку е осуден со правосилна судска пресуда безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата и/или има соработник којшто е осуден со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата.”

Во ставот (6), кој станува став (9), зборовите: „ставот (5)” се заменуваат со зборовите: „ставот (6)”.

По ставот (7), кој станува став (10), се додава нов став (11), кој гласи:

„(11) Содржината на програмата за работа од ставот (4) точка 10) на овој член ја пропишува министерот за финансии.”

Ставот (8), кој станува став (12), се менува и гласи:

„(12) Барањето од ставот (2) на овој член може да се поднесе и во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.”

Ставот (9), кој станува став (13), се менува и гласи:

„(13) Документите и информациите од ставот (4) точки 6) и 7) и од ставот (5) точки 1), 2), 4), 5) и 6) на овој член, Министерството за финансии, по службена должност, ги прибавува преку Националната платформа за интероперабилност, во согласност со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.”

По ставот (13) се додаваат три нови ставови (14), (15) и (16), кои гласат:

„(14) Доколку подносител на барањето е домашно физичко лице, документот од ставот (4) точка 5) на овој член, Министерството за финансии го презема по службена должност од Централниот регистар на население преку Националната платформа за интероперабилност.

(15) По исклучок од ставовите (13) и (14) на овој член, во случај на технички прекин на функционалноста на Националната платформа за интероперабилност, овластеното службено лице од Министерството за финансии, кое ја води постапката за издавање дозвола за основање и работа на финансиско друштво, е должно документите и информациите од ставот (4) точка 7) и од ставот (5) точки 1), 2), 4), 5) и 6) на овој член, по службена должност да ги побара во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Централниот регистар во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(16) Овластеното службено лице на Централниот регистар е должно документите и информациите од ставот (4) точка 7) и од ставот (5) точки 1), 2), 4), 5) и 6) на овој член, да ги достави во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Министерството за финансии согласно со прописите од областа на електронските документи,

електронската идентификација и доверливите услуги во рок од три дена од денот на приемот на барањето.”.

Член 8

Во член 9 став (1) во точката 5) зборовите: „управување со банка, филијала на странска банка или штедилница” се заменуваат со зборовите: „управување во финансиско друштво, давател на финансиски лизинг, банка, филијала на странска банка или штедилница.“.

По ставот (1) се додаваат четири нови ставови (2), (3), (4) и (5), кои гласат:

„(2) Член на орган на управување на финансиско друштво не може да биде лице кое не поседува репутација, со што може да биде загрозувано сигурното и стабилното работење на финансиското друштво.

(3) Член на органот на управување на финансиското друштво не го исполнува условот за репутација од ставот (2) на овој член и доколку е осуден со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата и/или има соработник, којшто е осуден со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата.

(4) Членот на органот на управување со финансиското друштво мора да биде лице со постојан работен однос во финансиското друштво.

(5) Работниот однос од ставот (4) на овој член, членот на органот на управување е должен да го воспостави најдоцна во рок од 30 дена од денот на добивањето дозвола за основање и работа на финансиско друштво, односно во рок од 30 дена од денот на добивање на претходна согласност за член на орган на управување согласно со членот 17 став (8) од овој закон.”.

Ставот (2) станува став (6).

Член 9

Во член 10 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Известувањето од ставот (2) на овој член може да се достави и во форма на електронски документ, кое се доставува на профилот на подносителот на барањето на Националниот портал за електронски услуги или преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса наведена од подносителот на барањето, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.”.

Ставот (3) станува став (4).

Во ставот (4), кој станува став (5) зборовите: „став (3) точка 9)” се заменуваат со зборовите: „став (4) точка 10)”.

Член 10

Во член 11 во ставот (1) зборовите: „ставови (3), (4) и/или (5)” се заменуваат со зборовите: „ставови (4), (5) и/или (6)”

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Решението од ставот (1) на овој член може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на подносителот на барањето на Националниот портал за електронски услуги или преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса наведена од подносителот на барањето, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.“

По ставот (2), кој станува став (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) Жалбата од ставот (3) на овој член може да се поднесе и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.“

Член 11

Во член 12 став (1) по точката 3) се додаваат две нови точки 4) и 5), кои гласат:

„4) уплатената основна главнина потекнува од заеми и/или кредити;

5) основачот и/или предложениот член на органот на управување не поседува репутација согласно со членот 8 став (8) од овој закон, односно членот 9 став (3) од овој закон, со што може да биде загрозувано сигурното и стабилното работење на финансиското друштво.“

Точката 4) станува точка 6).

Во точката 5), која станува точка 7) зборовите: „и нема“ се заменуваат со зборовите: „и/или нема“.

Точката 6) станува точка 8). По точката 7), која станува точка 9) се додава нова точка 10), која гласи:

„10) програмата за работа со проекција на финансиските извештаи за наредните три години не е изработена согласно со прописот од членот 8 став (11) од овој закон;“

Точките 8) и 9) стануваат точки 11) и 12).

По ставот (1) се додава нов став (2), кој гласи:

„(2) Решението од ставот (1) на овој член може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на подносителот на барањето на Националниот портал за електронски услуги или преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса наведена од подносителот на барањето, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.“

По ставот (2), кој станува став (3) се додава нов

став (4), кој гласи:

„(4) Жалбата од ставот (3) на овој член може да се поднесе и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.“

Во ставот (3), кој станува став (5) зборовите: „точка 4)” се заменуваат со зборовите: „точка 6)”.

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

„(6) Известувањето од ставот (5) на овој член може да се достави преку Националната платформа за интероперабилност или преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Управата за финансиско разузнавање согласно со прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.”.

Член 12

Во член 13 став (2) во точката 1) зборот „име” се заменува со зборот „назив”.

По точката 2) се додава нова точка 3), која гласи: „3) износ на основната главнина на финансиското друштво;“.

Во точката 3), која станува точка 4) по зборот „име” се додаваат зборовите: „и/или назив”.

Точката 4) станува точка 5).

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Решението од ставот (1) на овој член може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на подносителот на барањето на Националниот портал за електронски услуги или преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса наведена од подносителот на барањето, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.”.

Ставот (3), кој станува став (4) се менува и гласи:

„(4) Финансиското друштво е должно во рок од шест месеци од денот на уписот во трговскиот регистар, што се води кај Централниот регистар, да вработи најмалку еден дипломиран правник и еден дипломиран економист и да започне со вршење финансиски активности.”.

Член 13

Во член 15 став (3) во точката 3) зборовите: „кај носител на платен промет” се заменуваат со зборовите:

„во банка со седиште во Република Северна Македонија”.

По ставот (5) се додава нов став (6), кој гласи:

„(6) Известувањето од ставот (5) на овој член може да се поднесе и во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.”.

Член 14

Во член 16 по ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Известувањето од ставот (2) на овој член може да се поднесе и во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.“.

Член 15

Членот 17 се менува и гласи:

„(1) Финансиското друштво, без претходна согласност од Министерството за финансии, не смее да:

1) именува член на орган на управување;

2) изврши промена во сопственичката структура;

3) ја промени основната главнина и

4) врши активности од членот 4 став (1) од овој закон кои не се наведени во решението од членот 13 став

(1) од овој закон.

(2) Пред именување член на орган на управување, финансиското друштво е должно до Министерството за финансии да поднесе барање за добивање претходна согласност, кон кое ги приложува доказите за исполнување на условите од членот 9 од овој закон.

(3) Финансиското друштво е должно барањето од ставот (2) на овој член да го поднесе најдоцна 60 дена пред престанокот на мандатот на член на орган на управување, односно најдоцна во рок од 15 дена од денот на разрешувањето, оставка, смрт или одземање согласност на член на орган на управување, а најдоцна во рок од три месеци од настанување на условот за престанок на член на орган на управување да предложи член кој ги исполнува условите од членот 9 од овој закон.

(4) Пред промена во сопственичката структура, финансиското друштво е должно до Министерството за финансии да поднесе барање за добивање претходна согласност, кон кое ги приложува доказите за исполнување на условите од членот 8 став (4) точки 4), 5), 6), 7) и 10) и став (7) од овој закон, како и доказите од членот 8 ставови (5) и (6) од овој закон, доколку се работи за правно лице.

(5) Пред промена на основната главнина, финансиското друштво е должно до Министерството за финансии да поднесе барање за добивање претходна согласност, кон кое приложува образложение за причините за промена на основната главнина и доказ за извори на средства за уплата, доколку се врши зголемување на основната главнина.

(6) За вршење на активностите од членот 4 став (1) од овој закон, кои не се наведени во решението од членот 13 од овој закон, финансиското друштво е должно до Министерството за финансии да достави барање за добивање претходна согласност, кон кое приложува:

1) листа на активности од членот 4 став (1) од овој закон што планира да ги врши друштвото;

2) интерни процедури за вршење на финансиските активности што планира да ги врши друштвото, вклучувајќи критериуми и услови за кредитирање и за проценка на кредитната способност на кредитобарателите;

3) програма за работа за наредните три години за соодветните активности и

4) информација за економско-финансиската состојба на финансиското друштво, издадена од Централниот регистар.

(7) Кон барањето од ставовите (2), (4), (5) и (6) на овој член се доставува и доказ за уплатен надоместок за добивање согласност во износ од 30.000 денари.

(8) Министерството за финансии врз основа на поднесената документација од ставовите (2), (4), (5) и (6) на овој член, донесува решение за издавање согласност, за одбивање или за отфрлање на барањето. При одлучувањето по барањето соодветно се применуваат одредбите од членовите 10, 11, 12 и 13 од овој закон.

(9) Содржината и формата на барањето од ставовите (2), (4), (5) и (6) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

(10) Барањето од ставовите (2), (4), (5) и (6) на овој член може да се поднесе и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.

(11) Документите и информациите од членот 8 став (4) точки 6) и 7) и став (5) точки 1), 2), 4), 5) и 6) од овој закон, Министерството за финансии по службена должност ги прибавува преку Националната платформа за интероперабилност, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.

(12) Доколку подносител на барањето е домашно физичко лице, документот од членот 8 став (4) точка 5) од овој закон Министерството за финансии го прибавува по службена должност од Централниот регистар на население преку Националната платформа за интероперабилност.

(13) По исклучок од ставовите (11) и (12) на овој член, во случај на технички прекин на функционалноста на Националната платформа за интероперабилност, овластеното службено лице од Министерството за финансии, кое ја води постапката за издавање согласност на финансиско друштво, е должно документите и информациите од членот 8 став (4) точки 6) и 7) и став (5) точки 1), 2), 4), 5) и 6) од овој закон, по службена должност да ги побара во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Централниот регистар во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(14) Овластеното службено лице на Централниот регистар е должно документите и информациите од членот 8 став (4) точки 6) и 7) и став (5) точки 1), 2), 4),

5) и 6) од овој закон, да ги достави во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Министерството за финансии согласно со прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

(15) Решението од ставот (8) од овој член може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на барателот на Националниот портал за електронски услуги, или преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса наведена од подносителот на барањето, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.

(16) Финансиското друштво е должно во рок од десет работни дена од денот на уписот во Централниот регистар на промената за која е добиена претходна согласност од ставовите (2), (4), (5) и (6) на овој член да го извести Министерството за финансии за извршениот упис.

(17) Известувањето од ставот (16) на овој член може да се достави и во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.”.

Член 16

Во член 18 став (1) во точката 3) зборот „името” се заменува со зборот „називот”.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Известувањето од ставот (2) на овој член може да се достави и во електронска форма преку квалификувана електронска препорачана достава со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.”.

Член 17

По членот 18 во поднасловот 9. зборовите: „Креирање на кредити” се заменуваат со зборовите: „Одобрување кредити”.

Член 18

Во член 19 во ставот (1) зборовите: „креира кредити” се заменуваат со зборовите: „одобрува кредити, односно да одржува кредитно портфолио”. Во ставот (2) зборовите: „издадени кредитни картички и преземени побарувања” се заменуваат со зборовите: „купени подобни побарувања”.

Член 19

По членот 19 се додаваат два нови поднасловоа 9-а и 9-б и шест нови членови 19-а, 19-б, 19-в, 19-г, 19-д и 19-ѓ, кои гласат: „9-а Потрошувачки кредити Член 19-а (1) Финансиското друштво не смее да склучи договор за потрошувачки кредит ако со договорот или поврзани услуги е утврден надоместок или повеќе надоместоци кои не влегуваат во пресметката на годишната стапка на вкупни трошоци, а кои самостојно или во комбинација со кој било друг надоместок надминуваат или може да надминат 60% од износот на одобриениот кредит.

(2) Надоместоци од ставот (1) на овој член се сите трошоци кои потрошувачот ги плаќа или има обврска да ги плати во текот на целиот период на важност на договорот, изразени како процент или во апсолутен износ, а кои произлегуваат или на каков било начин се поврзани со договорот за

потрошувачки кредит или поврзани услуги, со исклучок на трошоците настанати во постапката за извршување и законската казнена камата.

(3) Поврзани услуги од ставот (1) на овој член се сметаат услуги утврдени во дополнителен договор за помошни услуги склучен со потрошувачот и/или услуги за кои согласност е дадена од потрошувачот, а кои на каков било начин се поврзани со договорот за потрошувачки кредит, без оглед дали се услов за одобрување на кредитот.

(4) Финансиско друштво не смее да одобри нов потрошувачки кредит со кој целосно или делумно ќе затвори доспеани обврски на потрошувачот од претходно склучен договор за потрошувачки кредит во истото финансиско друштво.

(5) Финансиското друштво кое одобрува потрошувачки кредити е должно јавно да го објави тарифникот со надоместоците од ставот (2) на овој член на својата веб-страница, а доколку финансиското друштво нема веб-страница, е должно тарифникот да го истакне на видно место во своите работни простории.

9-б Видови на факторинг и договори за факторинг

Член 19-б

Според своите карактеристики, факторингот може да биде: 1) домашен и 2) меѓународен. (2) Според преземениот ризик за наплата на побарувањето, факторингот од ставот (1) на овој член може да биде: 1) факторинг со право на регрес; 2) факторинг без право на регрес и 3) обратен факторинг.

Член 19-в

(1) Домашен факторинг е факторинг каде што подобните побарувања произлегуваат од основниот договор склучен меѓу отстапувачот и должникот за купопродажба на стоки и/или услуги во Република Северна Македонија, склучен меѓу домашни правни лица.

(2) Меѓународен факторинг е факторинг каде што подобните побарувања произлегуваат од основниот договор склучен меѓу отстапувачот и должникот за купопродажба на стоки и/или услуги, во кој најмалку еден од субјектите е нерезидент согласно со Законот за девизно работење.

(3) Меѓународниот факторинг се извршува во: 1) еднофакторски систем, каде што во факторингот учествува само еден фактор и 2) двофакторски систем, каде што во факторингот учествува фактор со седиште во Република Северна Македонија и фактор со седиште во странство.

Член 19-г

(1) Факторинг со право на регрес е факторинг во кој отстапувачот му гарантира на факторот за обврските на должникот. Доколку должникот не го измири побарувањето во рокот на доспевање, факторот има право да бара на мирување на побарувањето од отстапувачот.

(2) Во случај подобното побарување што е предмет на факторинг со право на регрес да остане ненаплатено, покрај правото на гаранција од ставот (1) на овој член факторот, исто така, има право да бара камата, надоместок, административни и други трошоци согласно со договорот

за факторинг, без оглед на ограничувањата на одговорност за наплатливост на отстапеното побарување согласно со одредбите од Законот за облигационите односи.

(3) Факторинг без право на регрес е факторинг во кој факторот го презема вкупниот ризик за наплатливоста на побарувањето и отстапувачот не гарантира за наплатливоста на побарувањето.

Член 19-д

(1) Обратен факторинг е посебен вид факторинг склучен меѓу факторот и должникот, во кој факторот и должникот утврдуваат план за отплата на долговите на должникот кон неговите доверители во форма на договор, со кој се уредува плаќањето на долговите што должникот ги има кон своите доверители од основниот договор за купопродажба на стоки и услуги или издадени фактури на должникот од страна на доверителите каде што факторот:

1) на барање на доверителите, или по налог на должникот, презема обврска да ги плати долговите на должникот кон неговите доверители пред датумот на нивното доспевање и

2) го задржува правото да ги наплати побарувањата од должникот од основниот договор за купопродажба на стоки и услуги или издадени фактури на должникот во рок што е договорен меѓу должникот и факторот, како и право да наплати административни трошоци и камата.

(2) Во случај на обратен факторинг, е потребна согласност на доверителите за плаќање на долговите од страна на факторот, освен ако доверителот не го прифатил тоа плаќање на побарувањето по издадените фактури или по основа на основниот договор за купопродажба на стоки и услуги од страна на факторот без приговор.

Член 19-ѓ

(1) Договорот за факторинг особено содржи:

1) податоци за договорните страни (назив, седиште и даночен број);

2) видот на факторинг;

3) информации во врска со подобното побарување што е предмет на факторинг;

4) куповната цена на подобното побарување;

5) висина на административни и други трошоци, доколку се предвидени;

6) висина на каматната стапка и начинот на нејзино пресметување и

7) потписи на овластени лица на договорните страни.

(2) Договорот за факторинг се склучува во писмена форма. Договорот за факторинг ќе се смета за склучен и во случај кога страните ќе го склучат договорот за факторинг во електронски облик согласно со Законот за електронска трговија и Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги.

(3) Во случај кога подобните побарувања се обезбедени, договорот за факторинг може да се склучи во форма на нотарски акт или да се солемнизира од страна на нотар, со цел договорот за факторинг да послужи како правен основ за пренос на запишаното обезбедување во јавните регистри, согласно со Законот за облигационите односи и Законот за договорен залог.

(4) Со продажба и пренос на подобните побарувања според договорот за факторинг, на факторот се пренесуваат исто така и споредните права, како што се правото на првенствена наплата, хипотека, залог, правата под договорот со гарантот, право на камата и договорна казна.

(5) Секоја одредба во основниот договор за купопродажба што е основа на подобните побарувања што пропишува забрана за отстапување или пренос на подобни побарувања по пат на факторинг е без правно дејство за договорот за факторинг.

(6) Договорот за факторинг, чиј предмет не е дефиниран во согласност со ставот (1) точка 3) на овој член, нема да се смета за договор за факторинг согласно со овој закон.“.

Член 20

По членот 20 се додава нов поднаслов 10-а и нов член 20-а, кои гласат:

„10-а Управување со кредитен ризик Член 20-а

(1) Финансиското друштво е должно да воспостави систем за управување со кредитниот ризик.

(2) Под кредитен ризик од ставот (1) на овој член се подразбира ризикот од загуба за финансиското друштво поради неможноста неговиот клиент да ги намирува своите обврски кон него во договорениот износ и/или во договорените рокови.

(3) Начинот за управување со кредитниот ризик го пропишува министерот за финансии.

Член 21

Во член 22 ставот (5) се менува и гласи:

„Начинот на вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член го пропишува министерот за финансии.“.

Член 22

Во член 23 став (1) по точката 2), се додава нова точка 3), која гласи:

„3) издаде прекршочен платен налог или“.

Точките 3) и 4) стануваат точки 4) и 5).

Член 23

Во член 24 ставот (1) се менува и гласи:

„Министерството за финансии со решение ја одзема дозволата ако:

1) Централниот регистар ја отфрли пријавата за упис во трговскиот регистар;

2) друштвото не започне со вршење финансиски активности или нема вработено најмалку еден дипломиран правник и еден дипломиран економист во рокот утврден во членот 13 став (4) од овој закон;

3) постапи спротивно на одредбите од членот 17 од овој закон;

4) над друштвото во период од една година се преземени најмалку две мерки од членот 23 точка 3) и/или точка 4) од овој закон;

5) друштвото нема воспоставено систем за управување со кредитниот ризик согласно со членот 20-а од овој закон;

6) се утврди дека информациите што биле доставени во барањето за издавање дозвола или согласност се неточни, невистинити или повеќе не се исполнети;

7) друштвото прекине со вршење на финансиските активности за период подолг од шест месеци;

8) над друштвото е отворена стечајна или ликвидациона постапка;

9) друштвото не ги спроведува мерките од членот 23 точки 1, 2 и 4 од овој закон;

10) друштвото не ги објавува годишните финансиски извештаи од работењето за претходната година најдоцна до 30 јуни во тековната година;

11) основната главнина на финансиското друштво се намали под законскиот минимум утврден во членот 7 став (2) од овој закон и

12) изврши статусна промена без дозвола од Министерството за финансии од членот 14 став (3) од овој закон.”.

По ставот (4) се додава нов став (5), кој гласи:

„(5) Жалбата од ставот (4) на овој член може да се поднесе и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.”.

По ставот (5), кој станува став (6) се додава нов став (7), кој гласи:

„(7) Решението од ставот (1) на овој член може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на давателот на финансиски лизинг на Националниот портал за електронски услуги или преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на давателот на финансиски лизинг, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.”.

Член 24

Во член 24-а по ставот (2) се додаваат два нови става (3) и (4), кои гласат:

„(3) Жалбата од ставот (2) на овој член може да се поднесе и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги.

(4) Решението од ставот (1) на овој член може да се издаде и во форма на електронски документ, кој се доставува на профилот на давателот на финансиски лизинг на Националниот портал за електронски услуги или преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на давателот на финансиски лизинг, согласно со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.”.

Член 25

Во член 25 став (2) во точката 1) зборот „името” се заменува со зборот „називот”.

Член 26

По членот 25 се додаваат два нови поднаслови 13-а и 13-б и два нови члена 25-а и 25-б, кои гласат:

„13-а Стечајна постапка над факторот

Член 25-а

(1) Во случај на отворање стечајна постапка над факторот, стечајниот управник е должен да побара исполнување на договорот за факторинг.

(2) Во зависност од видот на подобните побарувања и, ако е тоа поповолно за стечајната маса, стечајниот управник може да предложи спроведување постапка за пренос на договорите за

факторинг на друг фактор по пат на јавна аукција. Одлука за спроведување постапка на пренос на договорите за факторинг на друг фактор по пат на јавна аукција ја донесува судот врз основа на одобрение на одборот на доверители.

(3) Одлуката за избор на друг фактор на кого ќе се изврши преносот на правата од ставот (2) на овој член ја донесува Собранието на доверители.

(4) Во случај на пренос на правата од ставот (2) на овој член, обврските на факторот во стечај ќе ги исполнува факторот на којшто му се пренесени правата.

13-б Стечајна постапка над отстапувач

Член 25-б

Во случај на отворена стечајна постапка на отстапувачот, побарувањата кои се предмет на договор за факторинг се издвојуваат од другиот имот на отстапувачот и веднаш се пренесуваат на факторот.“.

Член 27

Во член 27 ставот (1) се менува и гласи:

„Глоба во износ од 8.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на финансиско друштво ако:

- 1) врши активности кои не смее да ги врши (член 5 став (1) од овој закон);
- 2) постапи спротивно на одредбите од членот 17 од овој закон;
- 3) склучи договор за потрошувачки кредит спротивно на одредбите од членот 19-а став (1) од овој закон и
- 4) склучи договор за факторинг спротивно на одредбите од членот 19-ѓ од овој закон;“.

Член 28

Во член 28 став (1) по точката 1) се додаваат три нови точки 2), 3) и 4), кои гласат:

„2) даде писмено овластување за кредитен посредник на трговско друштво од членот 5 став (3) од овој закон;

3) склучи договор за потрошувачки кредит спротивно на одредбите од членот 19-а став (4) од овој закон;

4) не го објави тарифникот согласно со членот 19-а став (5) од овој закон;“.

Точката 2) станува точка 5).

Точката 3), која станува точка 6), се менува и гласи:

„6) не достави извештаи за финансиските активности и за состојбата и изворите на средства во роковите утврдени во членот 21 став (1) од овој закон;“.

По точката 6) се додава нова точка 7), која гласи:

„7) достави извештаи за финансиските активности и за состојбата и изворите на средства кои не се во форма и содржина согласно со членот 21 став (3) од овој закон;“.

Точките 4) и 5) стануваат точки 8) и 9).

Во точката 6), која станува точка 10) сврзникот „и“ се заменува со зборовите: „и/или“.

Член 29

Во член 28-а во ставот (2) зборовите: „членовите 8 став (8) и 17 став (10)” се заменуваат со зборовите: „ член 8 став (15) и член 17 став (13)”.

Во ставот (3) зборовите: „членовите 8 став (9) и 17 став (11)” се заменуваат со зборовите: „членовите 8 став (16) и 17 став (14)”.

Член 30

(1) Финансиските друштва кои до денот на влегувањето во сила на овој закон добиле дозвола за основање и работа од Министерството за финансии и се запишани во трговскиот регистар при Централниот регистар, се должни во рок од 12 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон во однос на висината на основната главнина да се усогласат со одредбите од членот 6 од овој закон, со кој во член 7 се менува ставот (2), односно во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да се усогласат со одредбите од овој закон во однос на исполнетоста на условите на член на орган на управување со одредбите од членот 8 од овој закон со кој се менува членот 9, како и со одредбите од членот 12 од овој закон, со кој во членот 13 се менува ставот (3) во однос на обврската за вработување дипломиран правник и дипломиран економист.

(2) На финансиските друштва кои во роковите од ставот (1) на овој член нема да се усогласат со одредбите од овој закон, Министерството за финансии во рок од 15 дена од денот на истекот на роковите од ставот (1) на овој член со решение им ја одзема дозволата за основање и работа на финансиско друштво.

Член 31

(1) Финансиските друштва кои имаат добиено дозвола за основање и работа од Министерството за финансии во којашто е наведена финансиската активност издавање и администрирање кредитни картички, или имаат добиено претходна согласност од Министерството за финансии за вршење на финансиската активност издавање и администрирање кредитни картички, можат да ја вршат финансиската активност најдоцна до 31 декември 2023 година.

(2) Министерството за финансии во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот од ставот (1) на овој член ќе донесе решение за изменување на решението за издавање дозвола за основање и работа, односно решение за изменување на решението за издавање претходна согласност, со кое ќе се избрише финансиската активност издавање и администрирање кредитни картички, со исклучок на финансиските друштва кои имаат поднесено барање согласно со ставот (3) на овој член.

(3) Финансиските друштва кои ја вршат само финансиската активност – издавање и администрирање кредитни картички, се должни најдоцна до 31 декември 2023 година да поднесат барање до Народната банка на Република Северна Македонија за добивање дозвола за давање платежни услуги согласно со Законот за платежни услуги и платни системи (*) („Службен весник на Република Северна Македонија” број 90/22).

(4) Финансиското друштво кое поднело барање согласно со ставот (3) на овој член, продолжува да работи согласно со Законот за финансиските друштва („Службен весник на Република

Македонија” број 158/10, 53/11, 112/14, 153/15 и 23/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија” број 173/22) сè до денот на доставување на решението на гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија, со кое се одлучува по доставеното барање.

(5) Народната банка на Република Северна Македонија го известува Министерството за финансии за поднесените барања согласно со ставот (3) на овој член во рок од пет дена од денот на приемот на барањето.

(6) Доколку Народната банка на Република Северна Македонија по барање од ставот (3) на овој член издаде дозвола за давање платежни услуги, во рок од пет дена од денот на донесувањето на решението за издавање на дозволата го известува Министерството за финансии.

Кон известувањето се приложува и примерок од решението за издавање на дозволата.

(7) По добивањето на известувањето од ставот (6) на овој член, Министерството за финансии донесува решение за одземање на дозволата за основање и работење на финансиското друштво, за што го известува Централниот регистар во рок од пет дена од денот на донесувањето на решението. Кон известувањето се приложува и примерок од решението за одземање на дозволата.

(8) Правното лице што добило дозвола согласно со ставот (6) на овој член, ги доставува решенијата од ставовите (6) и (7) на овој член до Централниот регистар и продолжува да работи како платежна институција, без да се спроведе постапка на ликвидација.

(9) Доколку Народната банка на Република Северна Македонија го одбие барањето од ставот (3) на овој член, го известува Министерството за финансии во рок од пет дена од денот на донесувањето на решението за одбивање на барањето. Кон известувањето се доставува и примерок од решението за одбивање на барањето.

(10) Доколку финансиското друштво не добие дозвола за давање платежни услуги од Народната банка на Република Северна Македонија, Министерството за финансии во рок од пет дена од денот на доставувањето на известувањето од ставот (9) на овој член ќе донесе решение за одземање на дозволата за основање и работење на финансиското друштво.

Член 32

На склучените договори за потрошувачки кредити, како и на започнатите постапки за склучување договори за потрошувачки кредити до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се применуваат одредбите од Законот за заштита на прошувачите при договори за потрошувачки кредити („Службен весник на Република Македонија” број 51/11, 145/15, 23/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија” број 122/21).

Член 33

Започнатите управни постапки по поднесени барања за издавање дозволи за основање и работа на финансиско друштво, како и барања за издавање претходни согласности согласно со членот 17 од Законот за финансиските друштва („Службен весник на Република Македонија” број 158/10, 53/11, 112/14, 153/15 и 23/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија” број 173/22) до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе завршат според законот по кој започнале.

Член 34

Подзаконските акти предвидени согласно со овој закон ќе се донесат во рок од 90 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 35

Одредбите од членот 7 од овој закон, со кој во членот 8 се менуваат ставовите (8) и (9) и во кој се додаваат три нови ставови (14), (15) и (16), членот 9 од овој закон со кој во членот 10 се додава нов став (3), членот 10 од овој закон со кој во членот 11 се додаваат два нови става (2) и (4), членот 11 од овој закон со кој во членот 12 се додаваат три нови ставови (2), (4) и (6), членот 12 од овој закон со кој во членот 13 се додава нов став (3) и се менува ставот (3), членот 13 од овој закон со кој во членот 15 се додава нов став (6), членот 14 од овој закон со кој во членот 16 се додава нов став (3), членот 15 од овој закон со кој се менува членот 17 ставови (10), (11), (12), (13), (14), (15) и (17), членот 16 од овој закон со кој во членот 18 се додава нов став (3), членот 23 од овој закон со кој во членот 24 се додаваат два нови става (5) и (7) и членот 24 од овој закон со кој во членот 24-а се додаваат два нови става (3) и (4), ќе започнат да се применуваат од 1 јануари 2024 година.

Член 36

Одредбите од членот 7 од овој закон, со кои во членот 8 се менуваат ставовите (8) и (9) и во кој се додаваат три нови ставови (14), (15) и (16), членот 9 од овој закон со кој во членот 10 се додава нов став (3), членот 10 од овој закон со кој во членот 11 се додаваат два нови става (2) и (4), членот 11 од овој закон со кој во членот 12 се додаваат три нови ставови (2), (4) и (6), членот 12 од овој закон со кој во членот 13 се додава нов став (3) и се менува ставот (3), членот 13 од овој закон со кој во членот 15 се додава нов став (6), членот 14 од овој закон со кој во членот 16 се додава нов став (3), членот 15 од овој закон со кој се менува членот 17 ставови (10), (11), (12), (13), (14), (15) и (17), членот 16 од овој закон со кој во членот 18 се додава нов став (3), членот 23 од овој закон со кој во членот 24 се додаваат два нови става (5) и (7) и членот 24 од овој закон со кој во членот 24-а се додаваат два нови става (3) и (4), престануваат да важат со пристапувањето на Република Северна Македонија во Европската Унија.

Член 37

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.